

OBSAH

Arne Novák: Jan Neruda 7

KNIHY VERŠŮ

Proslov psaný k vydání prvnímu 31
Proslov k vydání druhému 31

Kniha veršů výpravných

Divoký zvuk	35
Kolovrátek	54
O Šimonu Lomnickém	61
Jeník	71
Mrtvá nevěsta	77
Matka	80
Rubáš	82
Nestálí druhové	85
Žena	87
V zemi Mokha	90
Jeptiška	92
Se srdcem rekovým	93
Dobrovolník	95
Slaměný vínek	97
Skočme, hochu	98
Před fortanou milosrdných	99
Dědova mísa	101
Otrhánek	102
Romance	103
Průvod	104
Při balletu	105
Doña Anna	107
Jako do skoku	108
Oběšenec	109
O třech kolech	110

Poslední ballada z roku dva tisíce a ještě několik	112
Ask	113
Allegorie	114
Legenda o chudobě	116

Kniha veršů lyrických a smíšených

Otci

Vzduchem hučí to a zvoní	121
Těch žhavých zvuků umíráčka	122
Otec pomalu umírá	123
Dále, chaso pomáhačská	123
Nad hlubokým, tmavým hrobem	124
Otce zde už pochovali	124
Mne to už zase, otče můj	125
Milovali jsme se, otče	125
Já ležel na rov natažen	126
Kéž dobudu si jmena věčného	126

Matičce

Proto mně draha tak	127
Ze všeho jediná	127
Dí matka: „Ty prý písničky	127
V sobě jen a mlčky nesu	128
Má matka někdy čítává	128
Znáš matko drahá, překrásnou tu báji	129
Nic nemáš víc, vše dala's mně	129
Už přišel, matičko, Tvůj zimní čas	129
Neslyšel jsem Tě zazpívat	130
Zakoupila's místo	130
Dozpěv. Ty's šla a v naší světničce	131
Psáno na asijském Burghurlu	131

Anně

Co já zde pěju v bájném lásky dómu	132
„Budiž světlo!“ šumí mrtvou nocí	133
Vzhůru o hvězdu v hru zbujnou s nebem	133
V kotouči jsme kolem plesajících	133

O modré chrpě	338
Tak sám a sám	338
Když jsem mlád byl	339
Když dal osud píseň	340
Znavený po bujném, úrodném létu	340
Den vznesl se	341
Přede dvorem stará vrba	342
„Jdeme všechny“	342
Liják se v okna boří	343
Byl pevný koráb to	343

ZPEVY PÁTEČNÍ

„Moje barva červená a bílá“	347
Anděl strážce	349
Matka sedmibolestná	350
Ecce homo	351
V zemi kalichu	353
Ukolébavka vánoční	354
Za srdcem	355
Láska	356
Ve lví stopě	358
Jen dál	360
<i>Poznámky Jana Nerudy</i>	363
<i>Poznámky ediční</i>	363

Ty's mně byla milá melodie	134
Vysoká mně byla's píseň lásky	134
Obočí je milé houští, v jakém	134
Jak si květy s sluncem pohrávají	135
Mého ducha bujně horování	135
Nevím, co mně lásku dobylo	136
Neznám věčně žízniť, v nouzi neunavit	136
Dalo nebe bratry, dalo lásku	136
Srdce mé jak struna vetchá puká	137
N* N*	
Mně jest jak otcí v zoufalství	138
Kdo může oko zarositi bolem	138
Ben Akiba věhlasný děl	138
Jako perleť lesklá, zrcadelná	139
Elegické hříčky	
Již se ta zima milená	140
Kdo už více jar těch přežil	140
Vichr nade krovem hučí	140
Nevím, proč ta země posud	140
Tak divně jaro počinává	141
Pašijní píseň, perlo lidstva bolu	141
Zas bude parno jarní zrát	141
Nevím, mám-li milovat	142
Byl jednou mládec, miloval	142
Rychle hlava myslí	142
Za ty krásné city	142
Nový život jaro lije	143
Ležím v bujném, pestrém drnu	143
Psal jsem v pošmourné své písni	144
O těš se z jara, třeba by	144
Led zmizel, řeka volna zase	144
Řekněte mně, větrové vy	145
V krátku přijdou horcí dnové	145
Loretánské zvonky	
Což, Loretánské zvonky	146

Dřív více písní znaly	146
Co dítě jsem je slýchal	146
Z kraje	
Podřimlo i moje srdce	147
Bázliv v proud se blaha dívám	147
Jen ty tony scházející	148
Hochu, malý hochu	148
Kdož jí poví	149
Vyletěl skřivánek z pole	150
Což jsi zpěv svůj zakopala	151
Stará chatrč	151
U studánky	152
Ohlasy italských národních písní	
Koho miluju? Aj jmeno toho	153
Vy nechcete, bych za ním chodila	153
Divíš se těm perlám v šátku mém	153
Říkali, že's srdcí zlodějem	153
Jaktě živa jsem to neviděla	154
Dost dlouho jsem ten klíček nosila	154
Aj, každý člověk má prý srdce troje	154
Co otce svého chci tě poslouchat	154
Nevím, zdaž mne políbením zbudil	155
Dej mně své srdce, drahý, prosím — prosím	155
Žlutá voda, žluté nebe	155
Zdaž jsi slz mých nezatušil	155
Moje láska, vdova mladá	156
Umru touhou, není pochybnosti	156
Připoutány jsou mé ruce	156
Na krajinu padla první letos mlha	156
Také růže smř	
Můj první máj, můj první máj	157
Evangelium své lásky	157
Máj tak krásný, jak jen první	157
Pláče matka nade hrobem	158
Na rozcestí jinoch bledý	158

Z hrobu volá mrtvá láska	158
Každá písnička ta malá	159
Z mělnické skály	
Z tvých vlasů ruka přírody	160
Aj, jak se víno červené	160
Pojď, Míno, sem a na klín můj	161
Ten český granát ohnivý	161
Mé víno je tak ohnivě	161
Vím, proč se vína bojíte	162
Kdo nikdy vína nezkusil	162
Každého jara kmeny rév	163
Já Němcům jenom závidím	163
Už věřím tomu, víno že	163
Ve první knize moudrosti	163
Jen smějte se, že v křivo jdu	164
Já nechci nikdy pivo pít	164
O nechte mne v mé hospůdce	164
Vším jsem byl rád	166
Vnitřní život	
Kdos ještě schopen vnitřně žít	169
Ach vnitřní život — život sám	169
Jen vnitřní život — svatý klid	170
Zevnitřní svět má pestrý háv	170
Jen dovedeš-li vnitřně žít	170
Zapěl jsem píseň poslední	171
Starý dům	172
Mé efemérky	
Zas v dumání jsem prožil den	173
Duch můj jak tichý větérek	173
Proč neumírám, dokud teď	173
Našel jsem se	175
Lístky „Hřbitovního kvítí“	
I. Ze srdce	
Ach jakž to srdce divně v prsou bije	177
Když nás srdce pobolívá	177

Mocná řeka krve proudí	177
V mém srdci je už mrtvo tak	178
Teď každý žijem truchle pro sebe	179
To jaro letos ani nepřichází	179
Jen matko „Náděj“ zůstaňte	180
Milost! — Můž-li jemný slavík mnohým	181
To věčné bolův polykání	181
Shlížela se vrba u potoku	182
Až umru, přátelé, kéž je to dnes	182
II. Z divokých lásek	
Co jest láska? Divná smíšenina	183
Tak velemoudře ze záhonu	183
„Povždy znovu pochybuju	184
Láska shořela jak tenká svíce	184
Zde ležím churav horkém na loži	184
Moje srdce jest jak pozdní podzim zvadlý	185
Blázný jsem si dělal z hezké děvy	185
Ach přišla láska s milým žebroněním	186
III. Při zpuštěných strunách	
Znám vás prsa pěvná, tužná	186
Vy děti lásky, chudé písně moje	186
Jsemli syn neb cizím Apollinu	187
Však znám ten lid, jenž nožem pytvý hnusné	187
Mnoho bolů v tomto světě	188
Lehko nyní zamilovanému	188
Nalykav se prachu z lidské hlíny	188
Poezie žila, dokud každý	190
Na vršíku dům stál bláznů	190
IV. Ze hřbitova	
Co jest slza? skvostná karbunkule	191
Co jest země? Mocná báně	191
Jaký bujný ples na živém stromu	192
O Dušičkách na hřbitově větrík	192
Za mřížemi rovy v stejné řadě	192
Nač zde sklonných vrbin u ohradě	192

Bleskosvodům společenských bouří	193
Mnozí chválili, že zpívám o chudobě	193
Nebe širé obléklo šat šedý	194
Já věru lituju všech našich „bohů“	194
Stojí ostrov pustý pokraj moře	195
Valí proud se světem bystrý, ostrý	195
Přede mnou tu leží lebka rozpoltěná	196
Neplač, neplač, brachu, nenaříkej	196

Kniha veršů časových a příležitých

Z času zaživa pohřbených	199
České verše	
V vlasti jsem a předce divná tužba	202
My neumíme ještě umírat	202
A chceš-li ještě, osude	202
Náš lid jest jako žid! Dej těžké břímě	203
Předlouho tíží osudův nás ruka	203
Aj z čeho asi musí být	204
My celý svět jsme bili v tvář	204
Popěvky k vlasti	
V každém zvonu srdce	205
Věř mně, děvo, že jsi churava	205
Ty's jako kytky z krajin tropických	205
Nehněvej se, že se Tobě směju	206
Jen mne kopej, milko, jen mne trýzni	206
Zdá se mně věru tancem být Tvá láska	206
Poslání na Slovensko	207
Na peštské Kalvariji	209
Karlu Havlíčkovi Borovskému	210
Ve východní záři	213

PÍSNĚ KOSMICKÉ

I. Letní Ty noci zářivá	221
II. Když k Vám vesel hledím	221
III. Ach, jaké to blaho: poležet	221

IV. Což třepotá se to tu hvězdiček	222
V. Snad jiní jinak uvidí	223
VI. Věřte, že také hvězdičky	224
VII. Po nebi hvězdic je rozseto	225
VIII. Poeto Světe! co jsi aeón prožil	225
IX. Stárnoucí lidstvo čte ve hvězdách	227
X. Paprsku s Alkyony mé	227
XI. V pusté jsme nebeské končině	228
XII. Všechny ty vířivé planety	230
XIII. Také to Slunce ohnivé	231
XIV. Zem byla dítětem; myslela	231
XV. Měsíček, pěkný mládenec	232
XVI. Báječně krásný to přede byl sen	233
XVII. Měsíček že je mrtvý muž	234
XVIII. Měsíc mrtev. Při něm ve prodlení	234
XIX. Oblaky země jsou synové tkliví	235
XX. (Mluvíval člověk:)	236
XXI. (A mluví člověk:)	236
XXII. Seděly záby v kaluži	237
XXIII. Že skály již Země plameny	239
XXIV. Dík budiž Vám, zlaté hvězdičky	240
XXV. „Vlast svou máš nade vše milovat	241
XXVI. Vzhůru již hlavu, národe	241
XXVII. Kdo měkkým je, ten bídně mře	242
XXVIII. Slunce je hvězda proměnná	243
XXIX. Měsíček mrtvý — budoucnost	243
XXX. Děj země je krátce jen vyprávěn	244
XXXI. Zelená hvězdo v zenitu.	244
XXXII. Myslím, že malý Měsíček	245
XXXIII. Již vyznám se ze všech hříchů svých	246
XXXIV. Promluvme sobě spolu	247
XXXV. Přijdou dnové, léta, věky, věkův věky	248
XXXVI. Aj, tamhle dřímavých jiskerek	249
XXXVII. Ty věčné hlasy proroků	250
XXXVIII. Až planety sklesnou k Slunci zpět	251

BALLADY A ROMANCE

Ballada pašijová	257
Ballada horská	259
Ballada dětská	260
Ballada česká	262
Romance o černém jezeře	264
Romance o Karlu IV.	266
Romance o jaře 1848	269
Romance italská	271
Romance helgolandská	272
Ballada zimní	274
Ballada stará — stará	277
Ballada tříkrálová	278
Romance štědrovečerní	280
Ballada májová	283
Ballada rajská	285
Ballada o duši Karla Borovského	286
Ballada o polce	289
Ballada o svatbě v Kanaán	291

PROSTÉ MOTIVY

Jarní:

Byla to zima překrásná!	301
Binokl na očích, v ruce hůl	301
Teď v zrcadlo hledím	302
Já zanevřel na svět	303
A přede!	304
Kde jsem se to octnul!	304
Snad je tak děcku s rána	305
Já věru teď nahlas si zpíval!	306
Tak rád bych zpívat uměl!	306
Buď požehnán, ty lístku první —	307
My ještě cos vyvedem	308
O malém Paľečku	309

Jaro se ozvalo	309
Sotva že srdce mé ožije	309
Ty utýráš mne chladem svým	310

Letní:

Zahynout jako ta luční tráva	313
Čtu ve měkké kůře březové	313
V březovém lese	314
Co ten letní den nám dává!	314
Je tak teplo	315
Náš kraj se ženil dnes	316
Nesmějte se pavučince na mých vlasech	317
Jak dobře, že z ráje vyhnal nás	318
Já umírám láskou	319
Má poesie — dívčina	319
Zpomínka na Hálka	320

Podzimní:

Náš Boubín má šedivou čepičku	323
Já hnál se za motýlem	324
„Ta nebohá ptáčata venku!“	324
Ty naše hodiny	325
Kdy láska přilétá	326
Byl jsem já mlád?	326
Že šedivím?	327
Chtěl věčně bych být jen jak podzimek	328
Však nechtěl bych být jak ten podzimek	329
Jen z města ven!	330
„Pojď — Pojď!“	330

Zimní:

Zima, ta paní zlá	335
Ledový květ	335
Aby Tři králové věděli	336
Mladá, bujná upomínka	336